

בעריכת אשר פויכטוונגר
alongarin@gmail.com

נעלה!

כניסת שבת 15: 16
מוצאי שבת 17: 18

עלון

גרעין תורני הרצליה

"וזר יקום ואי..."

פרשת וישלח ה'תש"פ מס' 1134

הרב דוד הורדן

ראש הגרעין התורני הרצליה

תורת חיים

חזון עובדיה

כבר בשמות שנתנו להם בולט ההבדל. עשיו הוא גמור ועשוי "ויקראו שמו עשיו - לפי שהיה נעשה ונגמר..." (בראשית כ"ה, כה וברש"י) וכך מרגיש עשיו שאין לו במה להשלים את עצמו כי הוא מושלם מלידה ובכך שרש גאותו. יעקב לעומתו נקרא על שם אחיזת העקב המסמלת את הדרגה הנמוכה באדם, **כי יעקב יודע שתפקידו בעולם הזה הוא לעלות ולהתעלות כל חייו ולעולם לא יהיה במצב של שלמות**. כל ימיו יהיו קדש לעליה בהר ה' ותמיד יהיה בדרגת "ישמח לב מבקשי ה' " (דברי הימים א' ט"ז, ט) הציר המרכזי עליו סובבת עבודה זו הוא ציר הענוה וההרגשה של בחינת "העקב" הוא יעקב.

לכן עשיו הוא "אדום" והצבע **האדום** מושך תשומת לב מרובה כדרכו של כל בעל גאווה. ולישראל מתאים הצבע **הלבן** סמל הנקיות הטהרה אשר על כן "אומות העולם מונים לחמה וישראל מונים ללבנה" (פס"ר, בר"ר טו') כי הגויים נוטים לאדום שבשמש ועם ישראל נמשך ללבן הלבנה המאור הגדול והמאור הקטן מקבילים איפוא לגדלות הגאווה של עשיו ולקטן ענותנותו של יעקב.

ומאידך ההבדל בולט גם באמירה שאומרים יעקב ועשיו בהקשר לרכוש אשר חנן אותם ה'. עשיו אומר "יש לי רב" (בראשית ל"ג, ט) יעקב לעומתו אומר "כי חנני אלוקים וכי יש לי כל" (שם פס' יא') לעשיו יש הרבה, אבל אין הוא מסתפק בזה. "מי שיש לו מנה רוצה מאתיים" ועשיו בגאותו סבור כי מגיע לו הרבה יותר. יעקב הצדיק והעניו היודע שגם מה שיש לו הוא מתנת חינם ולכן הוא מדגיש "כי חנני אלוקים" וכפועל יוצא של תפיסה זו "יש לי כל" ומה שאין לי ודאי לא מגיע לי.

בהפטרת השבת מציין הנביא עובדיה שחטאיה של ממלכת אדום יסודם בתכונת הגאווה. "זדון לבך השיאך שכני בחגוי סלע מרום שבתו, אומר בלבו מי יורידני ארץ". אשר על כן ענשם במידה כנגד מדה "אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קינך משם אורידך נאם ה' " (**עובדיה א', ג-ד**) ופירש המלבי"ם "כי הנופל ממקום נמוך אינו מסוכן כל כך. ולכן אצוה שתשים קנך בין כוכבים כדי שתגדיל מפתך, כמי שרוצה להפיל את אויבו ומעלהו למקום **גבוה כדי שיפילו משם אל העומק**".

כנגד גבהות לבה של אדום אומר הנביא: "הנה קטן נתתיך בגויים בזוי אתה מאד". ועל **פסוק זה דרשו חז"ל**: "אמר הקדוש ברוך הוא אביו קורא אותו גדול **ויקרא את עשו בנו הגדול** (בראשית כ"ז, א) ואמו קראה אותו גדול 'ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול' (**שם, טו**) ואני קורא אותו קטן 'הנה קטן נתתיך בגויים' (עובדיה א', ב) שכן "כל המגביה עצמו הקב"ה משפילו" (ערובין יג':) וככל שהגבהה העצמית היתה רבה, כן תרבה לעומתה ההשפלה שתבוא כתוצאה מהנפילה.

שורשיה של גאות אדום נעוצים במייסד האומה הלא הוא "עשיו אבי אדום" (בראשית ל"ו, ט) בפרשות השבוע הנוכחיות בולטת תכונה זו של עשיו מול הענוה של יעקב שהוא אבי האומה שאחד מסימניה היא הביישנות. על אומה זו נאמר "כי אתם המעט מכל העמים" - "לפי שאין אתם מגדילים עצמכם... לפיכך חשקתי בכם". (דברים ז' ורש"י שם בשם המדרש) וכך אדום מול ישראל הם ממשיכי דרכם ותכונותיהם של עשיו מול יעקב ושל הגאווה מול הענוה.